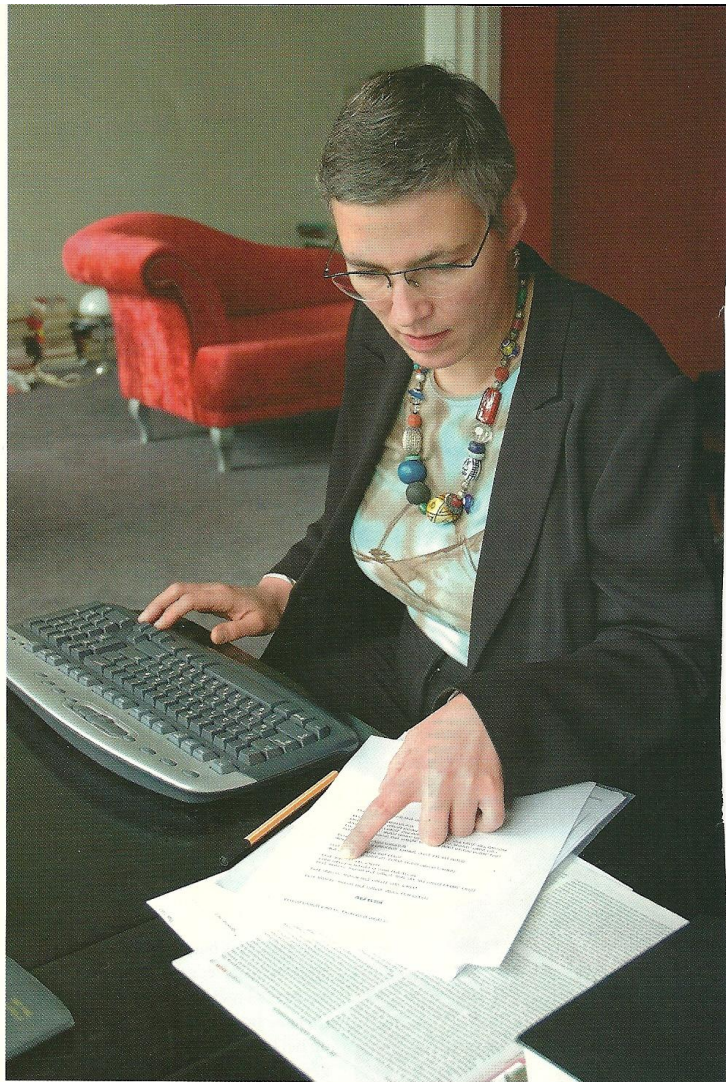

Elisa Klapheck vrouwelijke rabbijn

Hebreeuws leest. "We deden het voor de lol. Of was het een provocatie? Niemand van ons kende die taal echt. Uiteindelijk hebben we het helemaal uitgelezen. Toen pas raakte ik echt geïnteresseerd in de joodse religie. Het leek een soort ontdekkingsreis. Maar het was niet altijd even makkelijk. Ongewild droeg ik het oorlogsverleden van mijn ouders met me mee." Even valt er een stilte. Ze kijkt naar buiten, zucht even en gaat verder. "Maar toch ging ik op zoek naar de positieve kanten van het jodendom, probeerde vernieuwende elementen te ontdekken. Begin jaren negentig woonde ik in Berlijn en volgde een joodse studie aan de universiteit. Daarnaast was ik journalist en publiceerde ik regelmatig over joodse zaken." In 1998 wordt ze gevraagd als woordvoerder van de Berlijns-joodse gemeenschap. "Ik wilde die functie alleen aannemen als ik een conferentie mocht organiseren voor Europese vrouwelijke rabbijnen. Natuurlijk was de achterliggende gedachte hiervan een feministische. Daarnaast hebben wij Europese joden onze eigen geschiedenis." In 1999 is de conferentie *Bet Debora* een feit. De bijeenkomst wordt bezocht door ruim tweehonderd bezoekers en twaalf vrouwelijke rabbijnen. "Wacht even, ik zal je wat laten zien." Ze loopt naar haar modern ingerichte werkkamer. Alleen de muren dragen nog zichtbaar de nalatenschap van de vorige bewoner: knalrood, onderbroken door een dikke horizontale zilveren rand. "Kijk," ze bladert door het conferentieverslag en laat een foto zien. Een biddende vrouwelijke rabbijn met een traditionele gebedsjaal om de schouders. "Sommige mannelijke rabbijnen zagen het als een provocatie. Ondanks alle tegenstand was ik ook toen vastberaden mijn eigen pad te blijven volgen."

Interesse in het rabbijnschap krijgt Elisa vooral als ze in diezelfde periode een boek schrijft over de eerste Europese vrouwelijke rabbijn Regina Jonas (1902). Regina Jonas komt in 1944 in Auschwitz om. Deze rabbijn had een proefschrift geschreven met de stelling *Kan een vrouw rabbijn zijn?* Jonas concludeerde dat zoiets wel degelijk kon. "Pas toen raakte ik ervan overtuigd dat het rabbijnschap misschien ook voor mij was weggelegd. Uiteindelijk ben ik in 2004 benoemd tot rabbijn. Mijn familie en vrienden waren apetrots op wat ik had bereikt. Deze ketting," ze wijst naar de kleurige halsketting met kralen van verschillende

'Traditionele joden worden ongerust als er een vrouwelijke rabbijn komt, die ook nog vernieuwingen wil'

vormen en maten, "heb ik van mijn vrienden meegekregen voor de inzegening. Dit betekent zoveel voor me, mooi hè. Inmiddels zijn alle puzzelstukjes op z'n plaats gevallen. De jarenlange studies. Mijn toenemende interesse in het joodse geloof. Maar ik heb me nooit een bepaald doel gesteld. Het ging allemaal als vanzelf, ongedwongen. Ik heb veel nieuwe ideeën. Zoals iets gaan doen met mijn studie politicologie. Dialoog over religie en politiek staan zeker na de aanslagen in New York in 2001 weer op de agenda. Alleen vind ik dat we het debat nog intensiever moeten voeren. Over dat soort zaken denk ik veel na. Ik ben absoluut tevreden met wat ik tot nu heb bereikt; deze eerste etappe is volbracht."